

Universitätsbibliothek Paderborn

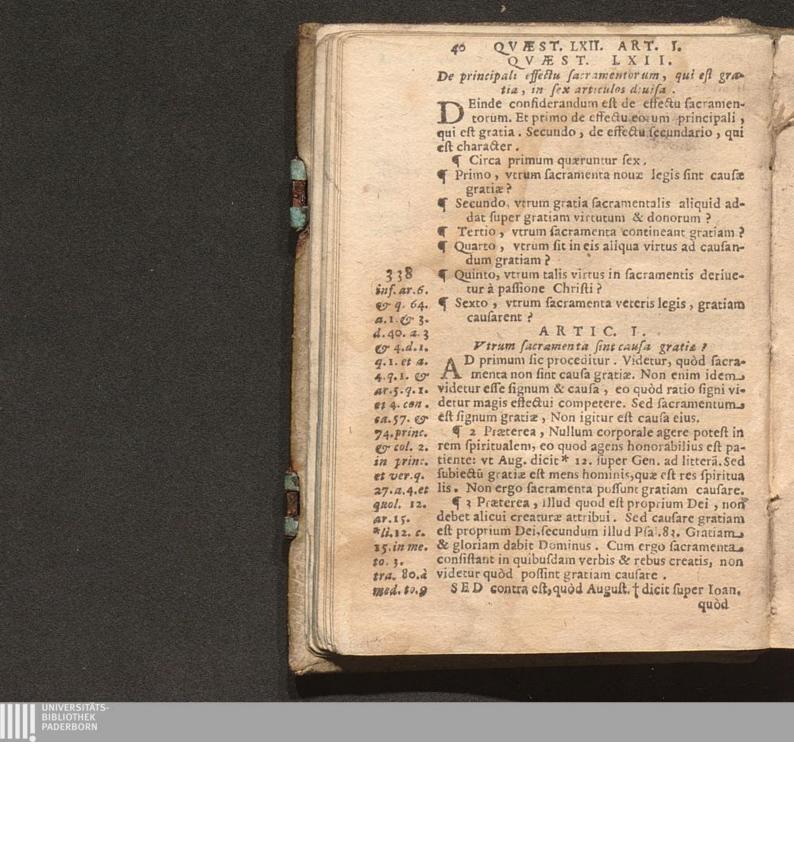
Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Tertiæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>
Romae, 1619

De effectu principali Sacramentorum, qui est gratia. Quæstio 62.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38725

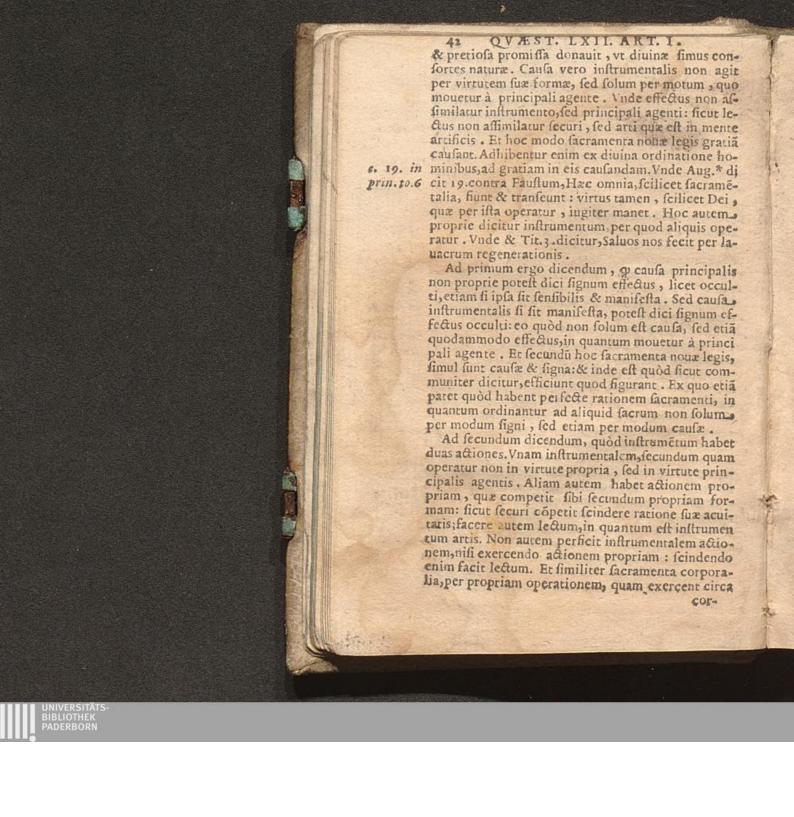
QVÆST. LXII. ART. I. quòd aqua baptismalis corpus tangir, & cor abluit, Sed cor non abluitur nisi per gratiam. Ergo causat gratiam, & pari ratione alia ecclesia sacramenta. RESPONDEO dicendum, quòd necesse est

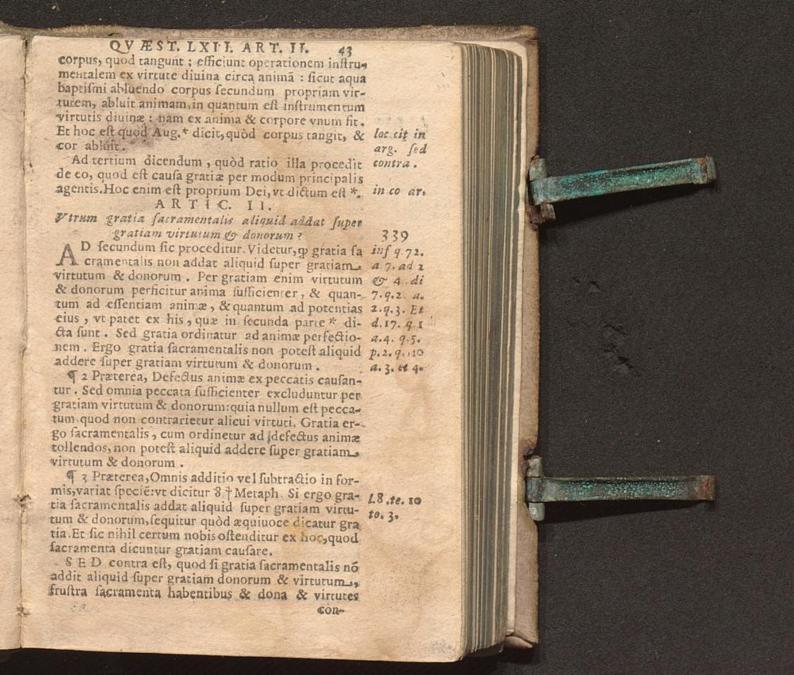
dicere sacramenta nouæ legis, per aliquem modum gratiam causare. Manifestum est enim, quòd per sacramenta nouz legis, homo Christo incorporatur; sicut de baptismo dicit Apostad Galar. 3. Quotquot in Christo baptizati estis, Christum induistis, Non autem eshcitur homo membrum Christi, nisi per gratiam . Quidam tamen dicunt , quod non funt caula. gratiz aliquid operando, sed quia Deus sacramentis adhibitis, in anima gratiam operatur. Et ponunt exemplum de illo, qui afferens denarium plumbeum, accipit centum libras ex Regis ordinatione : non. quòd denarius ille aliquid operetur ad habendum. prædictæ pecuniæ quantitatem, fed hoc operatur fola voluntas Regis. Vnde & Bernardus † dicit in quodam sermone de cœna Domini , Sicur inuestitur Ca- in ser. de nonicus per librum, Abbas per baculum, Episcopus cuna, an per annulum : fic divisiones gratiarum diversa, funt te me, iltraditæ facramentis.

sed si quis recte considerer, iste modus non transcendit rationem signi. Nam denarius plumbeus non est nisi quoddam signum regiæ ordinationis de hoc, quod pecunia recipiatur ab isto. Similiter liber est quoddam fignum, quo defignatur traditio canonicatus. Secundum hoc igitur facrameta nouæ legis nihil plus effent, quam figna graciæ : cum tamen ex multis sanctoru auctoritatibus habeatur, quòd sacramera no uæ legis non solum significant, sed causant gratiant.

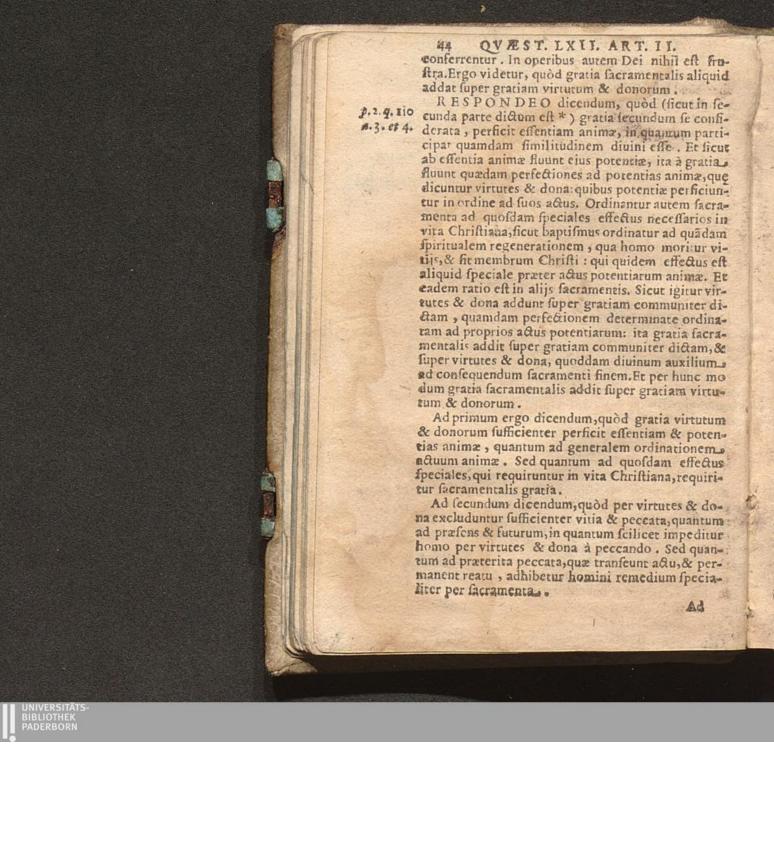
Et ideo aliter dicendum, quod duplex est causa. agens, principalis & instrumentalis. Principalis quidem operatur per virtutem suæ formæ, cui assimilatur effectus: ficut ignis suo calore calefacit. Et hoc mo do nihil potest causare gratiam nisi Deus: quia gratia nihil est aliud, quam quadam participata similitudo diuinæ naturæ, fecundum illud 2.Pet. 1. Magna nobis

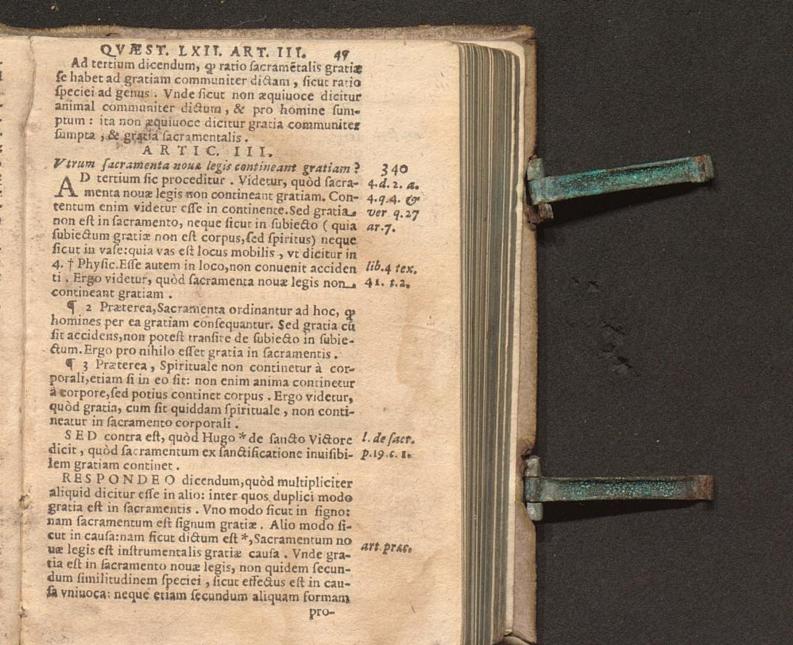

BIBLIOTHEK PADERBORN

QV # ST. LXIT. ART. III. propriam & permanentem proportionatam ad tal? effectum, ficut funt effectus in causis non vniuocis, pu ta,res generatæ in fole : sed secundum quamdam. instrumentalem virtutem, quæ est fluens & incom+ pleta in effe natura, ve infra dicetur †. avi. Seg. Ad primum ergo dicendum, quòd gratia non di-citur esse in facramento sicut in subjecto, neque sicut in vafe, prout vas est locus quidam; sed prout vas dicitur instrumentum alicuius operis saciendi : fecundum quod dicitur Ezech.9. Vnusquisque vas interfe-Cionis habet in manu fua . Ad secondum dicendum, quod quamuis accidens mon transeat à subiecto in subiectum, transit tamen à caufa per instrumentum aliqualiter in subiedum:non vt eodem modo fit in eis , sed in vnoquoque secundum propriam rationem . Ad tertium dicendum, quod spirituale existens perfecte in aliquo, continer ipfum, & non continetur ab eo. Sed gratia est in Sacramento secundum effe fluens & incompletum. Et ideo non inconues mienter sacramentum dicitur continere gratiam. ARTIC. IV. V trum in facramentis fit aliqua virtus , gratia caufatina? D quartum fic proceditur. Videtur, quod in fa-A cramentis non fit aliqua virius, gratia causatiinf. 9 78. 424.00 ua. Virtus enim gratia caufarina, est virtus spirituadat. q. 1 lis. Sed in corpore non potest effe virtus spiritualis; a 4. 9. 2. neque ita, quòd fit propria ei (quia virtus fiuit ab efet d 8. 9. fentia rei , & ita non potest eam transcendere);ne-2. ar.1.et que ita,quod recipiar eam ab alio: quia quod recipiquol 120 tur ab aliquo, est in co per modum recipientis. Ergo in facramentis non potest esse aliqua virtus gra tiæ causatiua. F 2 Præterea, Omne quod est, reducitur ad aliquod genus entis, & ad aliquem gradum boni. Sed. non eif dare in quo genere entis sit talis virtus (ve patet discurrenti per singula), nec etiam potest re-

QVEST. LXII. ART. IV. duci ad aliquem gradum bonorum : neque enim est inter minima bona, quia sacramenta sunt de necessitate salutis:neque etiam inter media bona, cuiusmodi funt potentia anima, qua funt quadam potentia naturales: neque etiam inter maxima bona, quia. nec est gratia nec virtus mentis. Ergo videtur, quòd in sacramentis nul'a sit virtus, gratiæ causatiua.

7 3 Præterea, Si talis virtus est in sacramentis, no causatur in eis nisi per creationem à Deo. Sed incon ueniens videtur, quòd tam nobilis creatura, starim es fe definat sacramento perfecto. Ergo videtur quòd nulla virtus fit in facramentis ad graciam caufanda.

4 Fraterea, Idem non porest esse in diversis. Sed ad faeramenta concurrunt diueria, scilicet verba & res . Vnius autem facramenti non poteft effe nifi virtus vna. Ergo videtur, quòd in sacramentis nulla

SED contra est, quòd Aug. † dicir super Ioanne. tras. 80. Vnde tanta vis aquæ, vt corpus tangat, & cor abluat? in 10. juja Et Beda " dicit, quod Dominus tactu sux mundissime me. to 9. carnis vim regeneratiuam contulit aquis .

RESPONDEO dicendum, quòd illi qui po- Euanget. nunt quòd facramenta non caufant gratiam, mili per quod caquamdam concomitantiam, ponunt quòd in facra- nit.in omento non fit aliqua virtus, quæ operetur ad facra- Aau. Epis menti effectum : est tamen virtus diuina sacramento id habeaffistens, quæ sacramentalem effectum operatur. Sed tur. Inho ponendo, quòd facramentom est instrumentalis cau- miliario fa gratiæ, necesse est simul ponere, quod in sacra- tosius are mento fit quædam virtus inftrumentalis ad inducen- ni inagdum facramentalem effectum. Et hæc quidem virtus nies . proportionatur instrumento. Vnde comparatur ad virtutem absolutam & perfectam aliculus rei, ficur comparatur instrumentum ad agens principale. In-Hrumentum emm (ve di Sum * eft) non operatur nisi in quantum est motum à principali agente, quod per se operatur. Et ideo virtus principalis agentis habet permanens & completum effe in natura: virtus

DU

14

1-

10

i-

7-

200

ns

à

n

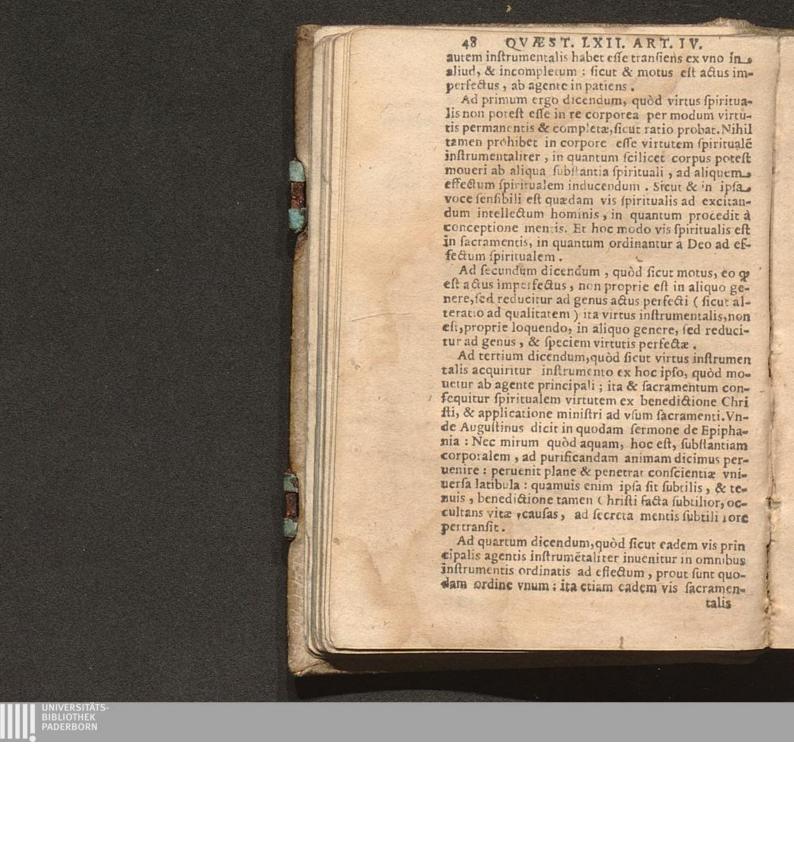
10

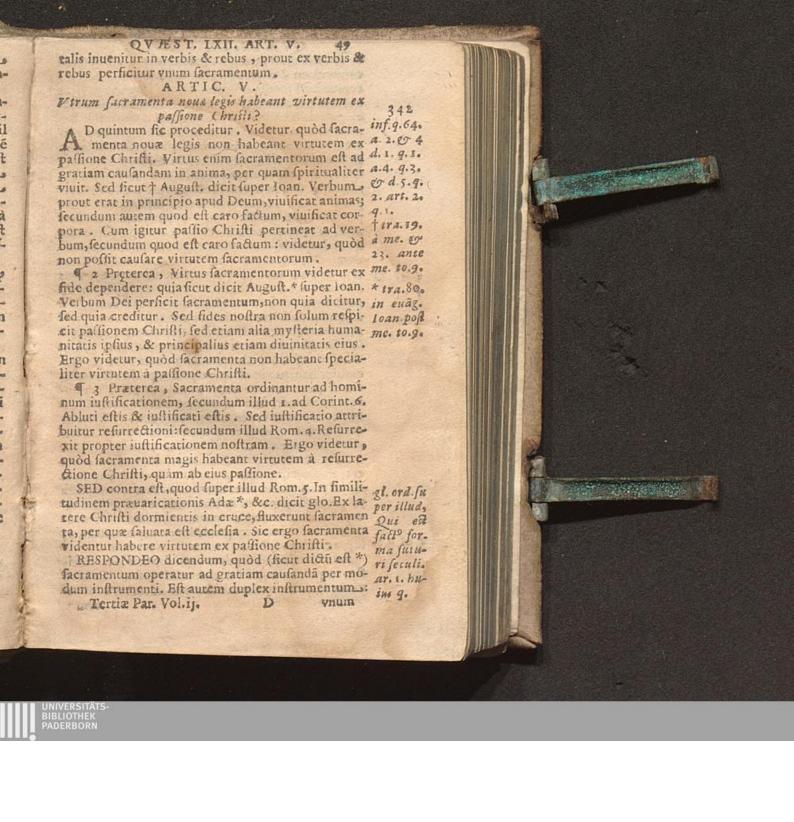
n

2

-

0

QVEST. LXII. ART. V. vnum quidem separatum, vt baculus: aliud autem. coniunctum , ve manus . Per instrumentum autem. coniunctum mouetur instrumentum separatum, sicut baculus per manum. Principalis autem causa efficiens gratiæ est ipse Deus, ad quem comparatur humanitas Christi, ficut instrumentum coniunctum : facramentum autem ficut instrumentum feparatum. Et ideò oportet, quòd virtus falutifera, à diuinitate Christi, per eius humanitatem, in ipsa sacramenta deriuetur. Gratia autem facramentalis ad duo præcipuè ordinari videtur, videlicet ad tollendos defectus præteritorum peccatorum, in quantum transeunt actu, & remanent reatu; & iterum ad perficiendam animam in his, quæ pertinent ad cultum Dei, fecundum religionem vitæ Christianæ. Manifestum est autem ex his, quæ supra dicta sunt *, quod Christus liberauit nos à peccatis nostris, præcipue per suam. 480 paffionem : non folum efficienter, & meritorie, sed etiam satisfactorie . Similiter etiam per suam passionem initiauit ritum Christianæ religionis, offerens seipsum oblationem & hostia Deo, vt dicitur Eph. 5. Vnde manifestum est, quòd sacramenta Ecclesia specialiter habent virtutem ex passione Christi, cuius virtus quodammodo nobis copulatur per susceptionem sacramentorum. In cuius signum de latere Chrifli pendentis in cruce, fluxerunt aqua, & sanguis, quorum voum pertinet ad baptismum, aliud ad Eucharistiam, quæ sunt potissima sacramenta. Ad primum ergo dicendum, quod verbum prout erat in principio apud Deum, viu ficat animas ficut agens principale: caro tamen eius, & mysteria in ea perpetra:a, operan ur instrumentalirer ad anima vitam. Ad viram autem corporis non folum instrumentaliter, sed etiam per quamdam exemplaritatem, vt 9.56. a. I. fupra dictum eft * Ad secundum dicendum, quod per sidem, Chriflus habitat in nobis (vt dicieur Ephes. 3.) Et ided virtus Christi copulatur nobis per sidem. Virtus au-

BIBLIOTHEK PADERBORN

QVEST. LXII. ART. V. tem remissiva peccatorum, speciali quodam modo pertinet ad palfionem iplius Christi: & ideò per fie dem pattionis eius specialiter homines liberantur à peccaris, secundum illud Ro. 2. Quem proposuit Deus propitiatorem per fidem in fanguine ipfius. Et ided virtus facramentorum, que ordinatur ad tollenda. peccata, præcipue est ex side passionis Christi. Ad tertium dicendum, quod iustificatio attribui-

eur resurrectioni ratione termini ad quem , qui est nouitas vita per gratiam. Attribuitur tamen palfioni ratione termini a quo, scilicet quantum ad dimissio-

nem culpæ.

10

ut 1-

1-

.

C

15 12

n

-.

5

d

-

S

S

ARTIC. VI.

Virum sacramenta veteris legis gratiam causarent?

D fextum fic proceditur. Videtur, quòd etiam fa-A cramenta veteris legis, gratiam caufarent. Quia (ficut dictum eft *) facramenta nouz legis habent efficaciam ex fide passionis Christi. Sed fides passionis Christi fuit in veteri lege, ficut & in noua : habemus enim eumdem Spiritum fidei, vt habetur 2, ad 4.d. 1. q. Cor. 4. Sicut ergo sacramenta nouz legis conferent gratiam, ita etiam facramenta veteris legis gratiam conferebant.

2 Praterea, Sanctificatio non fit nisi per gratiam. Sed per lacramenta veteris legis, homines ian-&ificabantur : dicitur enim Leuitici 8. Cumque fanctificaffet Moyfes Aaron, & filios eius in vestitu fuo, &c. Ergo videtur, quòd facramenta veteris legis gra-

tiam conferebant.

7 3 Præterea, Sicut Beda * dicit in homilia cir- iter prin. cumcifionis, Idem salutifera curationis auxilium, cir- o me.ilcumcifio in lege contra originalis peccati vulnus 1,9, in ho agebat, quod baptismus agere reuelatæ tempore miliario gratiz consueuir. Sed bap ismus nunc confert gra totius an tiam. Ergo circumcifio gratiam conferebat. Et pari ni ed inratione alia facramenta legalia : quia ficut baptif- uen.ese mus est ianua sacramentorum nouz legis, ita & cir-

343 1, 2.4.103 a.2.0 90 107. 4.10 ad 3. 00°

Q V E S T. LXII. ART. VI. 58 aliquam virtutem, qua operarentur ad conferendam gratiam infinicantem, fed folum fignificabant fidem per quam infilificabantur.

Ad primum ergo dicendum, quòd antiqui parres habebant fidem de passione Christi sutura, quæ secundum quòd erat in apprehensione animæ, poterat instificare. Sed nos habemus sidem de passione. Christi præcedenti, quæ potest instificare etiam secundum realem vsum sacramentalium rerum, vt dicum est *.

Ad feeundum dicendum, quòd illa fanctificatio erat figuralis: per hoc enim fanctificari dicebantur, quòd applicabantur cultui dinino feeundum ritumo veteris legis, qui totus ordinabatur ad figurandum.

passionem Christi.

150

or

eft

11-

ł,

12-

n-

,

C

d

i-

-

is

e

2

Ad tertium dicendum, quod de circumcifione multiplex fuit opinio. Quidam enim dixerunt, quod per circumcifionem non conferebatur gratia, fed folum auferebatur peccatum. Sed hoe non potest esse: quia homo non inflificatur à peccato, nifi per gratiam : secundum illud Roman. 3. Iustificati gratis per gratiam ipfius. Et ideò alij dixerunt, quòd per cir cumcifionem conferebatur gratia, quantum ad effectus remotivos culpa, fed non quantum ad effectus positiuos gratiæ. Sed hoc etiam videtur esse falsum: quia per circumcisionem dabatur pueris facultas perueniendi ad gloriam, que est vitimus esfectus positiuus gratiæ. Ht præterea, secundum ordinem. caufæ formalis, priores funt naturaliter effectus pofitiui, quam prinatiui, licet fecundum ordinem caufa materialis fit è conuerfo : forma enim non excludit privationem, nifi informando fubiedum. Et ideo alij dicunt, qued circumcifio conferebai gratiam. eriam quantum ad aliquem effectum politiuum, qui eft facere dignum vita aterna : non tamen quantum ad hoc, quod est reprimere concupiscentiam impellentem ad peccandum. Quod & aliquando mihi vihum ch: sed diligentius confideranti apparet hoc

BIBLIOTHEK PADERBORN

OVEST. LXII. ART. VI. etiam non esse verum : quia minima gratia potest refistere cuilibet concupiscentia, & mereri vitama æternam. Et ideò melius dicendum videtur, quòd circumcifio ficut & alia sacramenta veteris legis, erat folum fignum fidei iustificantis. Vnde Apost. dicit Roman. 4. quod Abraham accepit fignum circumcifionis, fignaculum iuftitiæ fidei. Et ideò in circumcifione conferebatur gratia, in quantum erat fignum. 9.70. a.4 passionis Christi futura, vt infra patebit *. QVÆST. LXIII. De effectu sacramentorum, qui est character, in fex articulos diuifa. Binde confiderandum est de alio effectu facramentorum, qui est character. TEt circa hoc quaruntur fex. Primo , virum ex sacramentis causetur character aliquis in anima? Secundo, quid fit ille character? Tertio, cuius fit character. Quarto, in quo sit sicut in subiecto. Quinto, verum infie indelebiliter ? Sexto, verum omnia facramenta imprimant characterem_ ? ARTIC. I. Vtrum sacramentum imprimat aliquem characte-344 rem in anima? D primum fic proceditur. Videtur, quòd facra-A mentum non imprimat aliquem characterem. 4 d.4. 9. I.ar 4.9. in anima. Character enim fignificare videtur quod-B. C. dam fignum distinctiuum . Sed distinctio membrorum Christi ab alijs, sie per æternam prædestinatio= nem, que non ponit aliquid in prædestinato, sed solum in Deo prædestinante:vt in prima parte * habip p. q. 23. tum est. Dicitur enim 2. Timoth. 2. Firmum funda-051.3. mentum Dei stat, habens signaculum hoc: nouit Dominus qui funt eius. Ergo sacramenta non imprimunt characterem in anima. 9 2 Preterea, Character fignum eft diffinctioum.